

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2013. december 12. *

„Az EUMSZ 101., EUMSZ 102. és EUMSZ 106. cikk — Közvállalkozások és olyan vállalkozások, amelyeknek a tagállamok különleges vagy kizárólagos jogokat biztosítanak — Általános gazdasági érdekű szolgáltatások működtetésével megbízott vállalkozások — Fogalmak — Olyan szervezetek, amelyek feladata annak ellenőrzése és tanúsítása, hogy az építési munkákat végző vállalkozások tiszteletben tartják-e a törvény által előírt feltételeket — Az EUMSZ 49. cikk — Letelepedés szabadsága — Korlátozás — Igazolás — A szolgáltatások címzettjeinek védelme — A tanúsítási szolgáltatások minősége”

A C-327/12. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Consiglio di Stato (Olaszország) a Bírósághoz 2012. július 10-én érkezett, 2012. március 6-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Ministero dello Sviluppo economico**,

az **Autorità per la vigilanza sui contratti pubblici di lavori, servizi e forniture**

és

az **SOA Nazionale Costruttori – Organismo di Attestazione SpA**

között,

az **Associazione nazionale Società Organismi di Attestazione (Unionsoa)**,

az **SOA CQOP SpA** részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: L. Bay Larsen tanácselnök, M. Safjan (előadó), C. G. Fernlund, J. Malenovský és A. Prechal bírák,

főtanácsnok: P. Cruz Villalón,

hivatalvezető: C. Strömholm tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2013. május 16-i tárgyalásra,

* Az eljárás nyelve: olasz.

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- az SOA Nazionale Costruttori – Organismo di Attestazione SpA képviseletében S. Cammareri és M. Condinanzi avvocati,
- az Associazione nazionale Società Organismi di Attestazione (Unionsoa) képviseletében A. Cancrini, G. M. Di Paolo és A. Clarizia avvocati,
- az SOA CQOP SpA képviseletében C. De Portu avvocato,
- az olasz kormány képviseletében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítője: L. D’Ascia avvocato dello Stato,
- az Európai Bizottság képviseletében L. Malferrari, I. Rogalski és R. Striani, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2013. szeptember 5-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUMSZ 101. cikk, az EUMSZ 102. cikk és az EUMSZ 106. cikk értelmezésére irányul.
- 2 E kérelmet a Ministero dello Sviluppo economico (gazdasági fejlesztési minisztérium; a továbbiakban: Ministero), illetve Autorità per la vigilanza sui contratti pubblici di lavori (az építési beruházásra, a szolgáltatásnyújtásra és az árubeszerzésre irányuló közbeszerzési szerződések felügyeleti hatósága; a továbbiakban: Autorità), valamint az SOA Nazionale Costruttori – Organismo di Attestazione SpA (a továbbiakban: SOA Nazionale Costruttori) között annak tárgyában folyó jogvitában terjesztették elő, hogy a Ministero és az Autorità kimondta a szakmai tevékenységekre irányadó minimumdíjszabás jogszabály által történő hatályon kívül helyezésének alkalmazhatatlanságát a tanúsító szervezetek jogállásával rendelkező társaságok (Società Organismi di Attestazione, a továbbiakban: SOA-k) által nyújtott szolgáltatások tekintetében.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 Az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 134., 114. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 7. kötet, 132. o.) 52. cikke (1) bekezdésének első albekezdése értelmében:

„A tagállamok vagy elismert vállalkozók, szállítók és szolgáltatók hivatalos jegyzékeit, vagy közjogi, illetve magánjogi tanúsító szervezetek által végzett tanúsítást vezethetnek be.”

Az olasz jog

- 4 A 2004/17/EK, valamint a 2004/18/EK irányelv alkalmazásában az építési beruházásra, a szolgáltatásnyújtásra és az árubeszerzésre irányuló közbeszerzési szerződéseket szabályozó törvénykönyvről szóló, 2006. április 12-i 163. sz. törvényerejű rendelet (a GURI 2006. május 2-i 100. számának rendes melléklete; a továbbiakban: törvénykönyv) 40. cikke ekképp rendelkezik:

„(1) A bármely jogcímen építési beruházásokat végző személyeknek elismeréssel kell rendelkezniük, és ügyelniük kell arra, hogy tevékenységük megfeleljen a minőség, a szakmaiság és a jóhiszemű együttműködés elveinek. Ugyanezen célból az e személyek által alkalmazott termékeket, eljárásokat és a vállalkozáson belüli minőségi rendszereket a hatályos szabályozásnak megfelelően tanúsítani kell.

(2) A rendelet [...] szabályozza az elismerés rendszerét valamennyi, bármely jogcímen olyan építési beruházást végző személy tekintetében, amelynek összege meghaladja a 150 000 eurót, a beruházások jellegétől és összegétől függően. A rendelet [...] ily módon az elismerési kategóriák időszakos felülvizsgálatát és esetleges új kategóriák bevezetését is lehetővé teszi.

(3) Az elismerési rendszert az e tekintetben az Autorità által feljogosított magánjogi tanúsító szervezetek részvételével működik. A tanúsítási tevékenységet az ítéletalkotás függetlensége elvének tiszteletben tartása mellett gyakorolják, minden olyan kereskedelmi vagy pénzügyi érdek hiányát garantálva, amelyek részrehajló vagy hátrányosan megkülönböztető magatartásokhoz vezethetnek. Az építési beruházásokat végző személyek tekintetében végzett tanúsítási tevékenység során az SOA-k közjogi feladatot látnak el [...]. Amennyiben hamis tanúsítványokat bocsátanak ki, a büntető törvénykönyv 476. és 479. cikkét kell alkalmazni. A tanúsítványok kibocsátását megelőzően az SOA-k ellenőrzik, hogy a kérelmező vállalkozással szemben megkövetelt valamennyi feltétel teljesül-e. A tanúsító szervezetek feladata annak tanúsítása, hogy az elismert személyek:

- a) olyan, az európai előírásoknak megfelelően akkreditált szervezetek által kiállított igazolással rendelkeznek, amely tanúsítja, hogy minőségi rendszerük megfelel az európai előírásoknak [...] és a hatályos nemzeti szabályozásnak [...]. Az akkreditált szervezetek az építési beruházásokat végző vállalkozások vonatkozásában a jelen pontban említett igazolást kötelesek az olasz akkreditációs szervezet hivatalos jegyzékébe felvetetni [...];
- b) tiszteletben tartják az elismerés területén alkalmazandó [uniós jog] által előírt általános jellegű, műszaki-szervezeti, illetve gazdasági-pénzügyi feltételeket. A műszaki-szervezeti feltételek részét képezik az ajánlatkérők által az építési beruházásokat végző vállalkozások számára kiadott igazolások. [...]

(4) A rendelet különösen a következőket határozza meg:

[...]

- b) a tanúsító szervezetek engedélyezésének és esetleges megszűnésének azon módozatait és feltételeit, valamint azon szubjektív, szervezeti, pénzügyi és műszaki feltételeket, amelyeknek az említett szervezeteknek meg kell felelniük;
- c) azon módszereket, amelyek szerint tanúsításra kerül, hogy az elismert személyek a (3) bekezdés a) pontjának megfelelően tanúsított minőségi rendszerrel rendelkeznek, és tiszteletben tartják a (3) bekezdés b) pontjában előírt feltételeket, valamint az említett feltételeknek a mérlegadatok tekintetében történő esetleges éves ellenőrzése módozatait;
- d) a (3) bekezdés b) pontjában szereplő műszaki-szervezeti és gazdasági-pénzügyi feltételeket, a beruházások nagyságára és jellegére vonatkozó intézkedéseket is beleértve [...]

- e) az elismerési tevékenység díjai megállapításának feltételeit, a minimumdíjszabástól való eltérés kizárásának fenntartása mellett;
- f) az elismerés ellenőrzésének módozatait; az elismerés öt évig érvényes, és az általános feltételek, valamint a rendeletben feltüntetendő strukturális kapacitásra vonatkozó feltételek fennállását három éven belül ellenőrizni kell; a (2) bekezdésben előírt ellenőrzés tárgyát képező általános és különös kategóriáják érvényességét; a feltételek fennállása ellenőrzésének díja a tanúsítás díjával arányos, és nem lépheti túl ezen utóbbi háromötöd részét;
- fa) azon módozatokat, amelyek a vonatkozó hatáskörök keretében lehetővé teszik a tanúsító szervezetek tevékenységének összehangolt felügyeletét, az e tekintetben már rendelkezésre álló struktúrák és források igénybevételével, anélkül hogy újabb vagy megnövekedett költségek terheljék a költségvetést;
- g) pénzbeli és tilalmat rögzítő, az engedély visszavonásáig terjedő szankciók az SOA-k által a tanúsítványok kibocsátása során elkövetett szabálytalanságokért és jogellenes cselekményekért, valamint az Autorità felügyeleti feladataival kapcsolatos tájékoztatás adására és dokumentumok bemutatására irányuló felhívását követően az SOA-k hallgatása esetén, az arányosság és a kontradiktórius eljárás elvének tiszteletben tartása mellett;
- ga) a 6. cikk (11) bekezdésében előírt pénzbeli, valamint tilalmat rögzítő, az elismerési tanúsítvány visszavonásáig terjedő szankciókat azon gazdasági szereplők tekintetében, amelyek nem válaszolnak az Autorità által az elismerési rendszer felügyeletére vonatkozó hatáskörében tett, tájékoztatás adására és dokumentumok bemutatására irányuló felhívásra, illetve amelyek nem valós információkat vagy dokumentumokat szolgáltatnak;
- h) tartományi alapon olyan jegyzékek összeállítását, amelyek a (3) bekezdés szerinti elismeréssel rendelkeznek; e jegyzékeket az Autorità állítja össze és tárolja, és az Osservatoriön keresztül biztosítja azok nyilvánosságát.

[...]

(6) A rendelet meghatározza azokat a különös gazdasági-pénzügyi és műszaki-szervezeti feltételeket, amelyeknek valamely építési koncesszió azon pályázóinak meg kell felelniük, amelyek az építési munkákat nem saját vállalkozási szervezetükkel kívánják elvégezni.

[...]

(9a) Az SOA-k felelősek a tanúsítványok kibocsátásához felhasznált dokumentumok és iratok megőrzéséért, a tanúsítási tevékenység megszűnését követően is. Az SOA-k kötelesek hozzáférést biztosítani az említett dokumentumokhoz és iratokhoz a rendeletben megjelölt személyek számára, ideértve a tanúsítási tevékenység gyakorlására vonatkozó engedélye felfüggesztésének vagy visszavonásának esetét is; kötelezettségszegés esetén a 6. cikk (11) bekezdésében előírt pénzbeli közigazgatási szankciókat kell alkalmazni. Az SOA-k az első mondatban említett dokumentumokat és iratokat tíz éven vagy a rendeletben előírt időtartamon keresztül kötelesek megőrizni [...].

(9b) Az SOA-k kötelesek az Autoritàt tájékoztatni a valamely vállalkozás tekintetében a megkövetelt feltételek fennállására irányuló vizsgálat megkezdéséről és ennek eredményéről. Az SOA-k kötelesek megállapítani az elismerési tanúsítvány érvénytelenségét, amennyiben megállapítják, hogy azt úgy bocsátották ki, hogy az említett feltételek nem teljesültek, illetve már nem álltak fenn; kötelezettségszegés esetén az Autorità megállapítja az SOA tanúsítási tevékenysége gyakorlására vonatkozó engedélyének érvénytelenségét.

(9c) Ha az elismerés tekintetében nem valós nyilatkozatot tesznek, vagy nem valós dokumentumokat nyújtanak be, az SOA-k jelzik ezeket az Autoritának, amely – amennyiben úgy ítéli meg, hogy szándékosságról vagy súlyos gondatlanságról van szó – a valótlan nyilatkozat vagy a valótlan dokumentumok tárgyát alkotó tények jelentőségére figyelemmel ezt számítógépes nyilvántartásba veszi [...] a közbeszerzési eljárásokból és az alvállalkozói megbízásokból egyéves időszakra történő kizárás céljából, [...] amely időszak elteltékor törlik a nyilvántartásba vételt, illetve az mindenesetre hatályát veszti.”

5 A módosításokat követően a 2006. augusztus 4-i 248. sz. törvénnyel (a GURI rendes mellékletének 2006. augusztus 11-i 186. száma) törvénnyé alakított, a gazdasági és szociális fellendülés, a közkiadások korlátozása és ésszerűsítése, valamint a bevételekkel és az adóelkerülés elleni küzdelemmel kapcsolatos beavatkozások érdekében szükséges sürgős rendelkezésekről szóló, 2006. július 4-i 223. sz. rendelet törvény (a GURI 2006. július 4-i 153. száma; a továbbiakban: 223/2006 rendelet törvény) 2. cikke (1) bekezdésének a) pontja hatályon kívül helyezte a rögzített vagy minimumdíjszabások alkalmazásának kötelezettségét előíró rendelkezéseket a „szabad szakmai és szellemi tevékenységet illetően”.

6 A 163. sz. törvényerejű rendelet végrehajtásáról és alkalmazásáról szóló, a 2000. január 25-i 34. sz. köztársasági elnöki rendelet hatályon kívül helyező 2010. október 5-i 207. sz. köztársasági elnöki rendelet (a GURI rendes mellékletének 2010. december 10-i 288. száma; a továbbiakban 207/2010 elnöki rendelet) 60. cikkének (2)–(4) bekezdése előírja:

„(2) Az elismerés kötelező minden olyan személy tekintetében, aki valamely ajánlatkérő által megbízva 150 000 eurónál nagyobb összegű építési beruházásokat végez.

(3) [...] a jelen címnek megfelelően kibocsátott elismerési tanúsítvány szükséges és elégséges feltételnek minősül annak igazolásához, hogy teljesülnek az építési beruházások odaítélésének a műszaki és pénzügyi kapacitás tekintetében előírt követelményei.

(4) Az ajánlatkérők nem kérhetik az ajánlattevőktől, hogy a jelen fejezetben előírtaktól eltérő módon, eljárás szerint és feltételek mellett igazolják alkalmasságukat [...]”

7 A 207/2010 rendelet 68. cikke előírja:

„(1) Az alkalmasság tanúsításának tevékenységét az SOA-k [...] az Autorità engedélyével gyakorolhatják.

(2) Az SOA engedély iránti kérelméhez a következő iratokat kell csatolni:

a) a társaság alapító okirata és alapszabálya;

b) a részvényesek jegyzéke, valamint a vállalkozások közötti esetleges ellenőrzésre vagy kapcsolódásra vonatkozó nyilatkozat;

c) az SOA szervezeti felépítése, az ebben résztvevők életrajzát is beleértve;

d) a jogi képviselőnek a hatályos jogszabályokban előírt módon és formában tett, arra vonatkozó nyilatkozata, hogy az SOA, vezető tisztségviselői, jogi képviselői vagy igazgatói tekintetében nem állnak fenn a 64. cikk (6) bekezdésében említett helyzetek [...];

e) a vezető tisztségviselők, jogi képviselők, műszaki igazgatók, valamint a 67. cikk (2) bekezdése szerinti személyzet erkölcsi bizonyítványai;

- f) az azon eljárások leírását tartalmazó irat, amelyeket az Autorità által megállapított rendelkezéseknek értelmében a tanúsítási tevékenység során alkalmazni fognak;
- g) az azon kockázat fedezésére engedéllyel rendelkező biztosítóval kötött biztosítás, amelyre a biztosítási kötelezettség vonatkozik a gyakorolt tevékenységből eredő felelősség fedezetére, amelynek maximális összege legalább a várható forgalom hatszorosa.

[...]”

8 A 207/2010. sz. rendelet 70. cikke következőképpen rendelkezik:

„(1) Tevékenységük gyakorlása során az SOA-k kötelesek:

- a) gondossággal, tisztességesen és átlátható módon eljárni, a törvénykönyv 2. cikkében szereplő elvek tiszteletben tartása mellett;
- b) megszerezni a szükséges információkat az elismerendő személyektől, és oly módon eljárni, hogy biztosított legyen a megfelelő információ;
- c) oly módon eljárni, hogy biztosítva legyen a pártatlanság és az egyenlő bánásmód;
- d) biztosítani és fenntartani a törvénykönyv és a jelen cím rendelkezései által megkövetelt függetlenséget;
- e) a hatékonyság és a tisztességesség biztosítására alkalmas erőforrásokkal és eljárásokkal rendelkezni, a belső ellenőrzést is beleértve;
- f) ellenőrizni az azon személyek által benyújtott [...] nyilatkozatok, igazolások és dokumentumok valóságosságát és tartalmát, amelyek számára a tanúsítványt ki kell bocsátani, valamint a 78. cikkben előírt feltételek fennállását;
- g) kibocsátani az elismerési tanúsítványt a vállalkozás által benyújtott, az f) pontnak megfelelően ellenőrzött dokumentumoknak megfelelően.

(2) Az elismerés értékelésére és ellenőrzésére irányuló tevékenységük keretében az SOA-k olyan gazdasági-pénzügyi jellegű adatokat szereznek be, mint például a vállalkozások mérlegei, szervezeti változásaikra és jogi jellegük átalakulására vonatkozó információk, a kereskedelmi, ipari és kézműves kamara adatbázisában szereplő adatokat is beleértve.

(3) Intézményi feladataik végrehajtása céljából az SOA-k nem vehetik igénybe saját szervezetükön kívül álló, harmadik személyek által nyújtott szolgáltatásokat. Az SOA-k mindenesetre felelősek valamennyi, közvetlenül vagy közvetve a nevükben és javukra gyakorolt tevékenységért.

(4) Valamennyi elismerési tanúsítvány vagy annak megújítása, valamint minden kiegészítő felülvizsgálati vagy módosítási tevékenység díjköteles azon összeg egésze, és azon általános vagy különös csoportok száma alapján, amelyek tekintetében az elismerést kérik, a C. melléklet I. részében foglalt számítási képlet alapján. Az állandó csoportok tekintetében bármely tevékenységgel kapcsolatban az SOA által követelhető összeg ötven százalékkal csökken; azon vállalkozásokat illetően pedig, amelyek a II. osztályozási csoportra vonatkozó közbeszerzési eljárások tekintetében szereztek elismerést, az SOA valamennyi tevékenységére vonatkozó díj húsz százalékkal csökken.

(5) A (4) bekezdés szerint megállapított összegek a nyújtott szolgáltatások díjminimumát rögzítik. A fizetendő összeg nem haladhatja meg a (4) bekezdés szerinti feltételek alapján megállapított díj kétszeresét. Az ezzel ellentétes megállapodás semmis. Az ellenértéket teljes egészében ki kell fizetni a

tanúsítvány kiadása, felülvizsgálata vagy módosítása előtt; a hat hónapot meg nem haladó késelem elfogadható, amennyiben a kibocsátás időpontjában az SOA számára rendelkezésre bocsátottak egy folyószámlára vonatkozó beszedési megbízást az összeg egésze tekintetében, és ezt közölték az SOA-val.

(6) Az SOA-k a tanúsítványokat a kibocsátásuktól számított tizenöt napon belül a 8. cikk (7) bekezdésében előírt módon megküldik az Autoritának.

(7) Az SOA-k tíz napon belül tájékoztatják az Autoritát a vállalkozással szemben megkövetelt feltételek ellenőrzésére irányuló eljárás megindításáról és ennek eredményéről a törvénykönyv 40. cikke (9b) bekezdésének megfelelően.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 9 2010. szeptember 20-i határozataikban a Ministero és az Autorità megállapították, hogy a szakmai tevékenységekre irányadó kötelező minimumdíjszabás hatályon kívül helyezéséről szóló 223/2006. sz. rendelet törvény 2. cikke nem alkalmazandó az SOA-k által nyújtott szolgáltatásokra, és úgy határoztak, hogy nem adnak helyt az SOA Nazionale Costruttori azon szándékának, hogy a vállalkozásoknak engedményeket adjanak az elismerési tanúsítvány kibocsátásáért fizetett összegek tekintetében.
- 10 Az SOA Nazionale Costruttori az említett határozatok megsemmisítése iránti keresetet nyújtott be a Tribunale amministrativo regionale per il Laziohoz.
- 11 2011. június 1-jei ítéletében az említett bíróság helyt adott az SOA Nazionale Costruttori keresetének.
- 12 A Ministero és az Autorità fellebbezést nyújtottak be a hivatkozott ítélettel szemben a Consiglio di Statohoz.
- 13 A kérdést előterjesztő bíróság szerint a 223/2006. sz. rendelet törvény 2. cikke (1) bekezdésének a) pontjában a „szellemi” tevékenységekre történő utalás nem vonatkozhat az SOA-k tevékenységére, mivel ezek a „tanúsítás közfeladatát” végzik. E feladat lényege ugyanis az annak igazolása tekintetében szükséges és elégséges feltételnek minősülő elismerési tanúsítvány kibocsátása, hogy egy vállalkozás megfelel az építési beruházások végzésének odaítélése céljából a technikai és pénzügyi kapacitás vonatkozásában támasztott feltételeknek.
- 14 Ezenfelül az SOA-k tevékenysége kizárólagos jellegű, mivel nem gyakorolhatnak más tevékenységet, és nem rendelkeznek önálló jelleggel, mivel jogszabályok és az Autorità felügyelete alá tartoznak.
- 15 Következésképpen a kérdést előterjesztő bíróság úgy ítéli meg, hogy a minimumdíjszabásnak a 223/2006 rendelet törvény által előírt hatályon kívül helyezése nem alkalmazandó az SOA-k tevékenysége vonatkozásában rögzített díjakra.
- 16 Mindazonáltal az említett bíróság kétségeit fejezi ki a tekintetben, hogy az SOA-k tanúsítási tevékenységét illetően releváns nemzeti rendelkezések összeegyeztethetők-e az uniós szabályozással.
- 17 E bíróság elsősorban arra keresi a választ, hogy az EUM-szerződésnek a versenyre és a letelepedés szabadságára vonatkozó rendelkezései értelmében az SOA-k közhatalom gyakorlásában vesznek-e részt, és hogy a minimumdíjszabásra vonatkozó nemzeti szabályozás összeegyeztethető-e az említett rendelkezésekkel.

- 18 E körülményekre tekintettel a Consiglio di Stato elhatározta az eljárás felfüggesztését, és a következő kérdést terjesztette a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra:

„Ellentétes-e az [uniós] versenyjogi elvekkel és az EUMSZ 101., EUMSZ 102. és EUMSZ 106. cikk[el] a [2000. január 25-i 34/2000. sz. és a [207/2010. sz.] elnöki rendeletekben előírt díjszabásnak a [SOA-k] tanúsítási tevékenységére történő alkalmazása?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

Az elfogadhatóságról

- 19 Az Associazione nazionale Società Organismi di Attestazione (a továbbiakban: Unionsoa) azt állítja, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlan azon az alapon, hogy nem releváns az alapjogvita kimenetele szempontjából, mivel a kérdést előterjesztő bíróság már megállapította, hogy az SOA-k díjszabására vonatkozó nemzeti szabályozás igazolva van.
- 20 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a nemzeti bíróság által saját felelősségére meghatározott jogszabályi és ténybeli háttér alapján az uniós jog értelmezésére vonatkozóan előterjesztett kérdések releváns voltát vélelmezni kell (lásd a C-651/11. sz. X-ügyben 2013. május 30-án hozott ítélet 20. pontját, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 21 A nemzeti bíróságok által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem Bíróság általi elutasítása csak abban az esetben lehetséges, amennyiben nyilvánvaló, hogy az uniós jog kért értelmezése nem függ össze az alapeljárás tényállásával vagy tárgyával, illetve ha a szóban forgó probléma hipotetikus jellegű, és a Bíróság nem rendelkezik azon ténybeli és jogi elemek ismeretével, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a feltett kérdéseket hasznosan megválaszolja (lásd a fent hivatkozott X-ügyben hozott ítélet 21. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 22 Márpedig meg kell állapítani, hogy a jelen ügyben a Bíróság elé benyújtott ügyiratokból nem nyilvánvaló, hogy az uniós jognak a nemzeti bíróság által kért értelmezése ne függene össze az alapeljárás tárgyával, vagy hogy a kérdést előterjesztő bíróság által felvetett kérdés hipotetikus jellegű lenne.
- 23 A kérdést előterjesztő bíróság ugyanis – amelyhez a Tribunale amministrativo regionale per il Lazio ítéletének megváltoztatása iránti kérelmet nyújtottak be, amely ítélet megállapította az SOA-k tanúsítási tevékenységével kapcsolatos minimumdíjszabástól való eltérés lehetőségét – úgy ítéli meg, hogy az alapjogvita megoldása attól a kérdéstől függ, hogy az uniós versenyjoggal ellentétes-e az olyan nemzeti szabályozás, amely az SOA-k számára minimumdíjszabási rendszert ír elő az általuk nyújtott szolgáltatások tekintetében. Következésképpen az említett díjakra vonatkozó nemzeti szabályozás értékelését a kérdést előterjesztő bíróság még nem végezte el végleges jelleggel.
- 24 Ilyen körülmények között válaszolni kell a Consiglio di Stato által előterjesztett kérdésre.

Az ügy érdeméről

- 25 A kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a Szerződésnek a versenyre és a letelepedés szabadságára vonatkozó rendelkezéseit úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint az alapügyben szereplő, amely az SOA-k számára minimumdíjszabási rendszert ír elő az építési beruházásokra irányuló közbeszerzési eljárásokban részt venni kívánó vállalkozások számára nyújtott tanúsítási szolgáltatások tekintetében.

Az uniós versenyjogról

- 26 Ahhoz, hogy választ lehessen adni e kérdésre, először is azt kell megvizsgálni, hogy az SOA-k tanúsítási tevékenységük keretében az EUMSZ 101. cikk, az EUMSZ 102. cikk és az EUMSZ 106. cikk értelmében vett „vállalkozásoknak” tekinthetők-e.
- 27 E tekintetben a Bíróság állandó ítélezési gyakorlatából az következik, hogy az uniós versenyjogi rendelkezések alkalmazása tekintetében vállalkozásnak minősül minden gazdasági tevékenységet folytató szervezet, jogállásától és finanszírozásának módjától függetlenül (lásd a C-41/90. sz., Höfner és Elser ügyben 1991. április 23-án hozott ítélet [EBHT 1991., I-1979. o.] 21. pontját). Minden olyan tevékenység gazdasági tevékenységnek minősül, amely áruk vagy szolgáltatások adott piacon történő kínálatával jár (lásd a C-475/99. sz. Ambulanz Glöckner ügyben 2001. október 25-én hozott ítélet [EBHT 2001., I-8089. o.] 19. pontját). Ugyanakkor a közhatalmi jogkörök gyakorlásával kapcsolatos tevékenységek nem rendelkeznek olyan gazdasági jelleggel, amely indokolná a Szerződés versenyre vonatkozó szabályainak alkalmazását (lásd a C-138/11. sz., Compass-Datenbank ügyben 2012. július 12-én hozott ítélet 36. pontját).
- 28 A jelen ügyben az olasz jogalkotó a 2004/18 irányelv 52. cikke (1) bekezdésének végrehajtásaként magánjogi szervezetek, nevezetesen az SOA-k által működtetett tanúsítási rendszert vezetett be. Az SOA-k üzleti alapon működő vállalkozások, amelyek feladata tanúsítási szolgáltatások nyújtása, mivel a megfelelő tanúsítvány megszerzése szükséges feltétele annak, hogy az érdekelt személyek részt vehessenek az építési beruházásokra irányuló közbeszerzési eljárásokban a nemzeti szabályozás által előírt feltételek mellett.
- 29 Márpedig az SOA-k tevékenysége gazdasági jellegű tevékenység. Ezek ugyanis díjazás ellenében bocsátanak ki tanúsítványokat, és kizárólag a valós piaci kereslet alapján. Ezenfelül viselik az e tevékenység gyakorlásához kapcsolódó pénzügyi kockázatokat (lásd ebben az értelemben a C-35/96. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 1998. június 18-án hozott ítélet [EBHT 1998., I-3851. o.] 37. pontját).
- 30 A nemzeti szabályozás különösen azt írja elő, hogy az SOA-k ellenőrzik az elismerendő vállalkozások műszaki és pénzügyi kapacitását, az azon személyek által benyújtott nyilatkozatok, igazolások és dokumentumok valóságosságát és tartalmát, amelyek számára a tanúsítványt ki kell bocsátani, valamint a pályázó vagy ajánlattevő személyes helyzetére vonatkozó feltételek fenntartását.
- 31 Ezen ellenőrzés keretében az SOA-k kötelesek a megfelelő információkat közölni az Autoritával, amely a tanúsítási tevékenység szabályszerűségét ellenőrzi, és szankciók szabhatók ki e vállalkozásokkal szemben abban az esetben, ha megsértik a hatályos nemzeti szabályozás által előírt kötelezettségeiket.
- 32 A C-113/07. P. sz., SELEX Sistemi Integrati kontra Bizottság ügyben hozott ítélet (EBHT 2009., I-2207. o.; 76. pont) alapjául szolgáló üggyől eltérően az SOA-k nem szabványosítási feladatot végeznek. E vállalkozások nem rendelkeznek semmiféle, a közhatalmi jogkörök gyakorlásához kapcsolódó döntéshozatali hatáskörrel.
- 33 Amint az a jelen ügy irataiból is kitűnik, a tanúsítási tevékenységet folytató vállalkozások, nevezetesen az SOA-k, amint azt a főtanácsnok is megállapította indítványának 57. pontjában, verseny keretében végzik tevékenységüket.
- 34 Az építési beruházásokra irányuló közbeszerzési eljárásokban részt venni kívánó vállalkozásokat a törvény nem kötelezi arra, hogy valamely meghatározott SOA szolgáltatásait vegyék igénybe.
- 35 E körülményekre figyelemmel meg kell állapítani, hogy – hasonlóképpen ahhoz, hogy a Bíróság vállalkozásnak tekintette az olyan gépjárműgyártót, amely a gépjárművek tanúsításának piacán folytatott tevékenységet a nyilvántartásba vételhez szükséges megfelelőségi tanúsítványok kibocsátásával

(a 226/84. sz., *British Leyland kontra Bizottság* ügyben 1986. november 11-én hozott ítélet [EBHT 1986., 3263. o.] – az SOA-kat tanúsítási tevékenységük keretében az EUMSZ 101. cikk, az EUMSZ 102. cikk és az EUMSZ 106. cikk értelmében vett „vállalkozásoknak” kell tekinteni.

- 36 Másodsorban azt kell megvizsgálni, hogy az EUMSZ 101. cikk és az EUMSZ 102. cikk alkalmazható-e az alapügyben szereplőhöz hasonló helyzetben, amelyben a minimumdíjszabást a tanúsítási szolgáltatások tekintetében az állam határozza meg.
- 37 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy az EUMSZ 101. cikk és az EUMSZ 102. cikk, noha csakis a vállalkozások tevékenységét érintik, és nem vonatkoznak a tagállamoktól származó törvényi vagy rendeleti intézkedésekre, ezen cikkek – az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésével együttesen értelmezve, amely az Európai Unió és a tagállamok közötti együttműködési kötelezettséget rögzíti – kötelezik a tagállamokat arra, hogy ne hozzanak vagy ne tartsanak hatályban olyan – akár törvényi, akár pedig rendeleti – intézkedéseket, amelyek alkalmasak arra, hogy a vállalkozásokra vonatkozó versenyszabályok hatékony érvényesülését gátolják (lásd a C-94/04. és C-202/04. sz., *Cipolla és társai egyesített ügyekben* 2006. december 5-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-11421. o.] 46. pontját, valamint a C-393/08. sz. *Sbarigia*-ügyben 2010. július 1-jén hozott ítélet [EBHT 2010., I-6337. o.] 31. pontját).
- 38 Az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésével együttesen értelmezett EUMSZ 101. cikket, illetve EUMSZ 102. cikket sérti, ha valamely tagállam előírja vagy előnyben részesíti az EUMSZ 101. cikkel ellentétes megállapodások kötését, vagy az ilyen megállapodások hatását erősíti, vagy ha megszünteti a saját szabályozásának állami jellegét azáltal, hogy a gazdasági jellegű beavatkozásokkal kapcsolatos döntések meghozatalának felelősségét piaci magánszereplőkre ruházza, illetve előnyben részesíti az erőfölénnyel való visszaélést (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott *Cipolla és társai egyesített ügyekben* hozott ítélet 47. pontját).
- 39 A Bíróság rendelkezésére álló egyetlen irat sem teszi lehetővé annak megállapítását, hogy az alapügyben vitatott nemzeti szabályozás ilyen hatásokat keltene. Ezenfelül nyilvánvaló, hogy a szóban forgó tagállam a gazdasági jellegű beavatkozásokkal kapcsolatos döntések meghozatalának felelősségét nem ruházza piaci magánszereplőkre.
- 40 E körülményekre figyelemmel harmadsorban azt kell megvizsgálni, hogy a jelen ügyben alkalmazható-e az EUMSZ 106. cikk, amelynek (1) bekezdése, amely megtiltja a tagállamoknak, hogy az olyan vállalkozások esetében, amelyeknek különleges vagy kizárólagos jogokat biztosítanak, a Szerződések szabályaival, különösen pedig az EUMSZ 101. cikk és EUMSZ 102. cikk szabályaival ellentétes intézkedéseket fogadjanak el vagy tartsanak fenn.
- 41 Valamely állami intézkedés akkor minősíthető az EUMSZ 106. cikk (1) bekezdése értelmében vett különleges vagy kizárólagos jogokat biztosító intézkedésnek, ha az a vállalkozások egy korlátozott csoportjának védelmet nyújt, és alkalmas arra, hogy lényegileg befolyásolja azt, hogy más vállalkozások az érintett tevékenységet ugyanazon a területen lényegében egyenlő feltételekkel végezhessek (lásd a fent hivatkozott *Ambulanz Glöckner* ügyben hozott ítélet 24. pontját).
- 42 A jelen ügyben az a tény, hogy a tanúsításhoz kapcsolódó feladatokat az SOA-kra, és kizárólag rájuk bízták, nem minősíthető az SOA-kra különleges vagy kizárólagos jogot ruházó intézkedésnek. Ugyanis valamennyi SOA ugyanazon jogokkal és ugyanazon jogkörrel rendelkezik a tanúsítási szolgáltatások releváns piacán, mivel semmiféle versenyelőnyt nem biztosítottak egyes, e piacon tevékenységet végző vállalkozások javára és az ugyanezen szolgáltatásokat nyújtó más vállalkozások hátrányára. Ezenfelül úgy tűnik, hogy az új SOA-k létesítésének engedélyezése nem korlátozott számú szervezetek számára van fenntartva, ezen engedélyt ugyanis minden olyan szervezet megkapja, amely megfelel a jelen ítélet 7. pontjában említett feltételeknek.

- 43 Következésképpen az SOA-kat nem lehet olyan vállalkozásoknak tekinteni, mint amelyeket az érintett tagállam az EUMSZ 106. cikk (1) bekezdésének értelmében vett különleges vagy kizárólagos jogokkal ruházott fel.
- 44 A fenti megfontolásokra figyelemmel meg kell állapítani, hogy az EUMSZ 101. cikket, az EUMSZ 102. cikket és az EUMSZ 106. cikket úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint az alapügyben szereplő szabályozás, amely az SOA-k számára minimumdíj-szabási rendszert ír elő az építési beruházásokra irányuló közbeszerzési eljárásokban részt venni kívánó vállalkozások számára nyújtott tanúsítási szolgáltatások tekintetében.

A letelepedés szabadságáról

- 45 Emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 49. cikk tiltja a letelepedés szabadságának korlátozását. E rendelkezés tilt minden olyan nemzeti rendelkezést, amely alkalmas arra, hogy megzavarja vagy kevésbé vonzóvá tegye a Szerződés által biztosított letelepedési szabadságnak az Unió polgárai általi gyakorlását. A korlátozás fogalma magában foglalja a tagállam által elfogadott olyan intézkedéseket, amelyek – bár megkülönböztetés nélkül alkalmazandók – befolyásolják a más tagállamok vállalkozásainak piacra jutását, és így akadályozzák a Közösségen belüli kereskedelmet (lásd a C-518/06. sz. Bizottság kontra Olaszország 2009. április 28-án ügyben hozott ítélet [EBHT 2009., I-3491. o.] 63. és 64. pontját, valamint a C-577/11. sz. DKV Belgium ügyben 2013. március 7-én hozott ítélet 31–33. pontját).
- 46 A jelen ügyben a Bíróság elé terjesztett iratokból kiderül, hogy az alapeljárás valamennyi körülménye egyetlen tagállamon, nevezetesen az Olasz Köztársaságon belülré korlátozódik. Ezért előzetesen meg kell vizsgálni, hogy a Bíróságnak van-e hatásköre a jelen ügyben a Szerződésnek a letelepedés szabadságára vonatkozó rendelkezése, tehát az EUMSZ 49. cikk alapján határozni (a C-384/08. sz. Attanasio Group ügyben 2010. március 11-én hozott ítélet [EBHT 2010., I-2055. o.] 22. pontja).
- 47 Ugyanis az alapeljárásban szereplőhöz hasonló nemzeti szabályozás, amely megkülönböztetés nélkül alkalmazandó az olasz állampolgárokra és más tagállamok állampolgáira, főszabály szerint csak annyiban tartozhat a Szerződésben biztosított alapvető szabadságokra vonatkozó rendelkezések hatálya alá, amennyiben a tagállamok közötti kereskedelmet érintő helyzetekre alkalmazandó (lásd a fent hivatkozott Attanasio Group ügyben hozott ítélet 23. pontját és az ott hivatkozott ítélezési gyakorlatot).
- 48 Mindazonáltal a jelen ügyben semmiképpen nem zárható ki, hogy az Olasz Köztársaságon kívüli tagállamokban letelepedett vállalkozások érdeklődjenek az e tagállamon belüli tanúsítási tevékenység gyakorlása iránt (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Attanasio Group ügyben hozott ítélet 24. pontját).
- 49 Egyébiránt még olyan helyzetben is, amelyben valamennyi körülmény egyetlen tagállamon belülré korlátozódik, adható olyan válasz, amely hasznos lehet a kérdést előterjesztő bíróság számára, különösen abban az esetben, amikor a nemzeti jog e bíróságot arra kötelezi, hogy ugyanazokat a jogokat biztosítsa a saját állampolgároknak, mint amelyekre azonos esetben valamely más tagállam állampolgárai az uniós jog alapján igényt tarthatnának (lásd a C-570/07. és C-571/07. sz., Blanco Pérez és Chao Gómez egyesített ügyekben 2010. június 1-jén hozott ítélet [EBHT 2010., I-4629. o.] 39. pontját).
- 50 Az EUMSZ 51. cikket illetően, amelynek értelmében nem tartoznak a Szerződés letelepedés szabadságára vonatkozó rendelkezéseinek hatálya alá a közhatalom gyakorlásához kapcsolódó tevékenységek, meg kell állapítani, hogy ez az eltérés nem alkalmazandó a jelen ügyben.

- 51 Az említett eltérést ugyanis azon tevékenységekre kell korlátozni, amelyek önmagukban véve is a közhatalom gyakorlásában való közvetlen és sajátos részvételnek minősülnek (a C-47/08. sz., Bizottság kontra Belgium ügyben 2011. május 24-én hozott ítélet [EBHT 2011., I-4105. o.] 85. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 52 A jelen ítélet 28–35. pontjában szereplő megfontolásokra figyelemmel nem állapítható meg, hogy az SOA-k tanúsító tevékenysége a közhatalom gyakorlásában való közvetlen és sajátos részvételnek minősül.
- 53 Amint ugyanis azt a főtanácsnok is megállapította indítványának 47. és 78. pontjában, nem tartoznak az EUMSZ 51. cikkben előírt eltérés hatálya alá a műszaki vizsgálat tanúsítására vagy tanúsításának elutasítására vonatkozó döntések, amelyek lényegében csupán a műszaki ellenőrzés eredményeit állapítják meg, mivel egyrészt nem a közhatalmi jogosítványok gyakorlására jellemző döntéshozatali autonómia keretében születnek, másrészt pedig azokat közvetlen állami felügyelet keretében hozzák (lásd analógia útján a C-438/08. sz., Bizottság kontra Portugália ügyben 2009. október 22-én hozott ítélet (EBHT 2009., I-10219. o.) 41. és 45. pontját). Hasonlóképpen a felügyeleti hatósághoz képest a magánszervezetekre ruházott kiegészítő, illetve előkészítő szerep az EUMSZ 51. cikk értelmében nem minősülhet a közhatalomgyakorlásban való közvetlen és sajátos részvételnek (lásd a C-404/05. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 2007. november 29-én hozott ítélet [EBHT 2007., I-10239. o.] 44. pontját).
- 54 A jelen ügyben a tanúsítvány beszerzésére köteles vállalkozások műszaki és pénzügyi kapacitásának, az azon személyek által benyújtott nyilatkozatok, igazolások és dokumentumok valóságosságának és tartalmának, amelyek számára a tanúsítványt ki kell bocsátani, valamint a pályázó vagy ajánlattevő személyes helyzetére vonatkozó feltételek fenntartásának az SOA-k általi ellenőrzését nem lehet olyan tevékenységnek tekinteni, amelyet a közhatalmi jogosítványok gyakorlására jellemző döntéshozatali autonómia keretében végeznek. Ezen ellenőrzést teljes egészében meghatározza a nemzeti szabályozási keret. Ezenfelül ezt az ellenőrzést közvetlen állami felügyelet alatt végzik, és az a funkciója, hogy megkönnyítse az ajánlatkérő hatóságok feladatát az építési beruházásokra irányuló közbeszerzési szerződések területén, mivel az a célja, hogy lehetővé tegye ezen utóbbiak számára, hogy feladatukat úgy lássák el, hogy pontos és részletes ismeretekkel rendelkeznek az ajánlattevők műszaki és pénzügyi kapacitásait illetően.
- 55 Következésképpen az alapügyben vitatott nemzeti szabályozást meg kell vizsgálni az EUMSZ 49. cikk vonatkozásában.
- A letelepedés szabadsága korlátozásának fennállásáról
- 56 Az alapügyben vitatott nemzeti szabályok megtiltják a tanúsítási szolgáltatásokat nyújtó vállalkozásoknak, hogy eltérjenek az olasz jog által előírt minimumdíjszabástól. Amint azt a főtanácsnok is megállapította indítványának 51. pontjában, az említett szabályok alkalmasak arra, hogy az Olasz Köztársaságtól eltérő tagállamokban letelepedett vállalkozások számára kevésbé vonzóvá tegye a letelepedés szabadságának gyakorlását az említett szolgáltatások piacán.
- 57 Az említett tilalom ugyanis megfosztja az Olasz Köztársaságtól eltérő tagállamban letelepedett, és az olasz szabályozásnak megfelelő vállalkozásokat annak lehetőségétől, hogy az olasz jogalkotó által rögzített díjszabásnál alacsonyabb tiszteletdíj fejében hatékonyabb versenyt folytassanak az érintett tagállamban állandó tevékenységet folytató vállalkozásokkal, akik e tényből eredően a más tagállamban letelepedett vállalkozásokhoz viszonyítva nagyobb lehetőségekkel rendelkeznek ügyfelek megtartására (lásd analógia útján a C-442/02. sz. CaixaBank France ügyben 2004. október 5-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-8961. o.] 13. pontját, valamint a fent hivatkozott Cipolla és társai ügyben hozott ítélet 59. pontját).

- 58 E körülményekre figyelemmel az olyan szabályozás, mint az alapügyben szereplő, a letelepedés szabadsága korlátozásának minősíthető.
- A letelepedés szabadsága korlátozásának igazolásáról
- 59 A letelepedés szabadságának és a szolgáltatásnyújtás szabadságának korlátozása elfogadható, amennyiben közérdeken alapuló nyomós indok igazolja, alkalmas a kitűzött célok megvalósításának biztosítására, és nem haladja meg az elérni kívánt cél megvalósításához szükséges mértéket (lásd a fent hivatkozott DKV Belgium ügyben hozott ítélet 38. pontját).
- 60 Az Unionsoa és az olasz kormány azt állítja, hogy az alapügyben vitatott nemzeti szabályozás arra irányul, hogy biztosítsa az SOA-k függetlenségét, valamint az általuk nyújtott tanúsítási szolgáltatások minőségét. Ugyanis az SOA-k közötti verseny az ügyfelekkel megtárgyalt díjak szintjén, valamint e díjak túl alacsony szinten történő rögzítésének lehetősége azzal fenyegetne, hogy sérül az SOA-k ügyfelekkel szembeni függetlensége, és hátrányosan érintené a tanúsítási szolgáltatások minőségét.
- 61 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a szolgáltatást igénybe vevők védelméhez fűződő közérdek alkalmas a letelepedés szabadsága korlátozásának igazolására (lásd a C-451/03. sz. Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti ügyben 2006. március 30-án hozott ítélet [EBHT 2006., I-2941. o.] 38. pontját).
- 62 A jelen ügyben egyfelől az SOA-k feladata a vállalkozások tanúsítása, mivel a megfelelő tanúsítvány megszerzése az érintett vállalkozások építési beruházásokra irányuló közbeszerzési eljárásokban való részvételének szükséges feltétele. Ezen összefüggésben az olasz szabályozás minden olyan kereskedelmi vagy pénzügyi érdek hiányának garantálására irányul, amelyek az SOA-knak az említett vállalkozásokkal szemben tanúsított részrehajló vagy hátrányosan megkülönböztető magatartásához vezethetnek.
- 63 Másfelől, amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból is következik, az SOA-k a tanúsításon kívül nem gyakorolhatnak más tevékenységeket. Ezenfelül a nemzeti szabályozás értelmében az SOA-k kötelesek olyan erőforrásokkal és eljárásokkal rendelkezni, amelyek alkalmasak szolgáltatásaik hatékonyságának és tisztességes jellegének biztosítására.
- 64 Az SOA-knak az ügyfelek sajátos érdekeivel szembeni függetlensége a szolgáltatást igénybe vevők védelmének szempontjából ölt magára különös jelentőséget. Az árak ezen ügyfelekkel való megtárgyalása lehetőségének bizonyos korlátozása alkalmas függetlenségük megerősítésére.
- 65 E körülményekre figyelemmel meg kell állapítani, hogy – amint azt lényegében a főtanácsnok is hangsúlyozta indítványának 58. pontjában – a minimumdíjszabás rögzítése az ilyen szolgáltatások tekintetében főszabály szerint arra irányul, hogy garantálja e szolgáltatások jó minőségét, és alkalmas az e szolgáltatások címzettjei védelme célkitűzése megvalósulásának biztosítására.
- 66 E tekintetben azonban hangsúlyozni kell, hogy az alapügyben vitatott, a díjakra, és különösen a minimumdíjak kiszámítására vonatkozó nemzeti szabályozásnak arányosnak kell lennie az előző pontban említett célkitűzés megvalósítása tekintetében.
- 67 A jelen ügyben az olasz szabályozás előírja, hogy valamennyi elismerési tanúsítvány vagy annak megújítása, valamint minden kiegészítő felülvizsgálati vagy módosítási tevékenység díjköteles azon összeg egésze, és azon általános vagy különös csoportok száma alapján, amelyek tekintetében az elismerést kérik.

- 68 A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak értékelése, hogy az említett szabályozás nem lép-e túl a jelen ítélet 65. pontjában említett célkitűzés eléréséhez szükséges mértéken. E tekintetben e bíróságnak különösen a minimumdíjszabás számításának módját kell figyelembe vennie, elsősorban azon építési munkák kategóriái számának függvényében, amelyek vonatkozásában a tanúsítványt kiállították.
- 69 A fentiekre figyelemmel meg kell állapítani, hogy az olyan nemzeti szabályozás, mint az alapügyben szereplő szabályozás, amely az SOA-k számára minimumdíj-szabási rendszert ír elő az építési beruházásokra irányuló közbeszerzési eljárásokban részt venni kívánó vállalkozások számára nyújtott tanúsítási szolgáltatások tekintetében, a letelepedés szabadsága korlátozásának minősül az EUMSZ 49. cikk értelmében, ugyanakkor e szabályozás alkalmas az említett szolgáltatások címzettjei védelme célkitűzése megvalósításának biztosítására. A nemzeti bíróság feladata annak értékelése, hogy – elsősorban a minimumdíjszabás számításának módját figyelembe véve azon építési munkák kategóriái számának függvényében, amelyek vonatkozásában a tanúsítványt kiállították – az említett szabályozás nem lép-e túl az e célkitűzés eléréséhez szükséges mértéken.

A költségekről

- 70 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

Az EUMSZ 101. cikket, az EUMSZ 102. cikket, valamint az EUMSZ 106. cikket úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint az alapügyben szereplő szabályozás, amely a tanúsító szervezet jogállásával rendelkező társaságok (Società Organismi di Attestazione) számára minimumdíj-szabási rendszert ír elő az építési beruházásokra irányuló közbeszerzési eljárásokban részt venni kívánó vállalkozások számára nyújtott tanúsítási szolgáltatások tekintetében.

Az ilyen nemzeti szabályozás a letelepedés szabadsága korlátozásának minősül az EUMSZ 49. cikk értelmében, ugyanakkor e szabályozás alkalmas az említett szolgáltatások címzettjei védelme célkitűzése megvalósításának biztosítására. A nemzeti bíróság feladata annak értékelése, hogy – elsősorban a minimumdíjszabás számításának módját figyelembe véve azon építési munkák kategóriái számának függvényében, amelyek vonatkozásában a tanúsítványt kiállították – az említett szabályozás nem lép-e túl az e célkitűzés eléréséhez szükséges mértéken.

Aláírások